

De va la änna höjden

22 september 2016

Sandsjöbacka 1000-1300

Guide: Lars Hellman

Denna plats med god utsikt besöker vi oftast på våren när trädlärkan sjunger över ljunghackarna. Nu gjorde vi ett besök i den tid när fåglar sträcker åt söder, ibland kan de vida vyerna bjuda på rovfåglar av skilda slag. Som alltid med sträcklokaler går det aldrig att planera men vi såg i alla fall en tornfalk. En och annan rastande småfågel noterades liksom lite sporadiskt sträck av ängsbiplärkor och bofinkar.

Vi kunde noggrant studera gulspårar och stenskvätta och en tornfalk höll till på lite avstånd och visade sig då och då. Efter den traditionella lunchpausen gav vi oss av ner i skogen mot Sandsjön. Den promenaden visade sig vara lite knaggligare, men vållade inga stora problem.

På några platser fanns flera tordyvlar, kungsfågel och mesar kunde höras. Mot slutet av vandringsringen fick någon en älgfluga på sig, dessa små kråk som efter att ha landat på lämpligt offer släpper vingarna och slår sig till ro. Svåra att plocka bort platta som de är, inte helt lätta att avliva för den som så önskar.

Älgfluga har undertecknad stiftat bekantskap med tidigare, tänkte inte mer på det. Blev ändå påmind om dessa kryps implikationer när jag körande bil på lördagen plötsligt hade en krypande på kinden! Höll på att köra av vägen men räddades av Barbro som satt bredvid mig, hon plockade bort den. Men var hade den varit sedan torsdagen? Kanske i bilens solskydd?

SUM: Bergfink 1, Blåmes 4, Bofink 1, Grönsiska 1, Gulspår 2, Gärdsmyg 2, Kråka 1, Kungsfågel 1, Ladusvala 2, Mindre hackspett 1, Nötväcka 3, Ormvråk 1, Ringduva 3, Rödhake 1, Skäggdopping 3, Stenskvätta 1, Större hackspett 1, Tornfalk 1, Trädkrypare 1, Ängsbiplärka 10 = 41 ex av 20 arter

Det var lite för sent för att vi skulle få se blommande ljung, men vackert ändå..

Gulsparvar, foto genom tub, mobilkamera på fri hand. Fungerar faktiskt, som synes.

Skäggdopping i Sandsjön, foto kompakt kamera 50x på fri hand. Fungerar också.

Ljungheden är ett av Västeuropas äldsta kulturlandskap. Med eld, yxa och betesdjur röjde forntidsbönderna den skog som senare blev vidsträckta ljunghedar. Utvecklingen började för 5000 år sedan i Europa och på många håll i Sverige hade skötseln av ljunghedar satt tydlig prägel på landskapet redan under järnåldern.

Den atlantiska ljunghedskulturen

På de magra ljunghedarna skapade människan ett finurligt system för betesdrift. Genom att bränna lagom stora ytor varje år fanns alltid tillgång till näringsrikt friskt bete. Några månader efter branden täcktes marken av gräs, örter och späda ljungskott som blev ett begärligt bete för kreaturen. Gammal högvuxen ljung betades på vintern och samlades även in till bränsle. Den traditionella skötseln med bränning och bete genomförs idag på ett fåtal platser. Om skötseln upphör försvinner de sista ljunghedarna och dess arter.

Försvinnande hedar

Ljunghed har en begränsad utbredning på jordklotet och Sverige är ett av de länder som har särskilt ansvar för att bevara denna naturtyp. Under tidigare århundraden har ljunghedarna brett ut sig över stora delar av västra och södra Sverige. För 100 år sedan fanns ännu 500.000 hektar ljunghed i Sverige men år 2000

